

Päivän kysymyksiä

Kirje Helsingistä.

Mihin kysymykseen vaalitaistelu kärjistyy?

Vaalitaistelu on käymässä, meillä ensimmäinen laatuaan, sellainen, jossa todellakin kansaan ja sen syviin riveihin vedotaan puolelta ja toiselta. Varhaista on vielä sanoa, miten kansamme on tämän ensimmäisen tulikoetuksensa valtiollisena kulttuurikansana kestävä. Sen näkee kyllä jo, ettei merta pisaroitta soudeta; puolueiden voimakeinot nostavat tietysti kansan vaistot aaltoilemaan ja siinä aallokossa nousee kaikenlaista mutaakin pinnalle. Mutta luottamus pysyy kuitenkin, että kansamme on kypsynyt vapauteen ja kansanvaltaan.

Kypsynyt? Useinhan puhutaan siitä, onko kansa kypsynyt vai ei antamatta tietää, mitä kypsyydellä tarkoitetaan. Kohtuudella voi kansanvaltainen mieli tarkoittaa tällä sanalla vain yhtä. Kansan kypsyyden on siinä, että se osaa ajaa uudistusharrastuksiansa ja toivomuksiansa laillista tietä. Mitä tulee ajaa, sen määrää kansa itse; ei kukaan pysty paremmin kuin se itse sanomaan mikä sille on tarkoituksenmukaista ja oikeata, mihin se on kypsä. Mutta kypsyyttä kansanvaltaisesti ajatteleva kansalaisryhmä osoittaa siinä, että se tekee työtä hankkiakseen sille asialle, jota sen tulee saada ajaa oman käsityksensä mukaan, kansan enemmistön kannatuksen, ja ajaa sen sitä tietä laillisesti perille. Se kansa on kypsynyt, jossa kansalaiset voivat odottaa, kunnes saavat toivomuksensa laillisessa järjestyksessä kansan enemmistön kannattamana eduskunnassa toteutumaan.

Totta on, että maamme kansanvalta historiallisten syiden pakosta ei ole läheskään sillä kannalla, jolla kansanvalta ja laillisuus täydellisesti tukevat toisiansa ja tekevät asioiden määräämisen riippuviksi vain kansan omasta tahdosta. Maamme demokratia on vielä taistelevan demokratian kannalla. Mutta juuri ne historialliset olot, joissa elämme, tukevat nekin toiselta puolen sitä käsitystä, että maamme edistys voidaan rakentaa vain laillisen kehityksen pohjalla. Kansamme on pieni ja sen asema arkaluontoinen; sellaisessa asiassa voi vain uskollinen pysyminen laillisen ja rauhallisen kehityksen pyrkimyksessä edistää kansanvallan täydellisempää toteutumista. Muu ei voi meitä pysyväisesti auttaa eteenpäin suurempaa vapautta ja kansanvaltaa kohti.

Saattaisin tältä kannalta asioita katsellen lähteä tarkastelemaan erityisiä seikkoja, jotka tämän vaalitaistelun aikana ovat mieliä kiihoittaneet. Saattaisin esim. tunnettuun Laukon torpparien asiaan huomauttaa, ettei olojen kehityksen tarve eikä myöskään lämmin myötätunto kärsiviä kohtaan saa estää näkemästä pääasiaa: kehitykseen kypsynyt kansa ajaa vain laillista tietä edistysvaatimuksiaan perille eikä erehdy tukemaan käsityksiä, joiden mukaan laillisen tuomiovallan päätös on hallituksen väliintulon avulla syrjäytettävä yksityisen kansanluokan eduksi, jonka kohtalot ovat myötätuntoa tai sääliä herättäneet.

Mutta en tässä lyhyessä kirjeessäni saata ottaa yksityisiä vaalitaistelun aiheita puheeksi. Sen sijaan tahdon kosketella yleistä kysymystä, johon saan valaistusta esittämästäni periaatteesta. Nykyisessä vaalitaistelussa on tullut, kuta pitemmälle on päästy, sitä selvemmin näkyviin, että taistelua vieläkin täytyy meillä käydä juuri tuosta laillisen kansanvallan periaatteesta. Vaalitaistelu kärjistyy nimittäin tärkeimmältä kohdaltaan siihen kysymykseen, tuomitseeko Suomen kansa, kun se ensi kertaa käy edustajiaan valitsemaan yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden mukaan, oikeaksi vai vääräksi sortovuonina yritetyn poikkeuksen laillisen kansanvallan kannasta.

Minä sanon, että suomettarelaisen puolueen kanta tietää poikkeusta laillisen kansanvallan aatteesta. Että näin todella on laita, siihen on aivan äskettäin saatu uusia todistuksia, kun hra Danielson-

Kalmari on Uudessa Suomettaressa näinä päivinä uudestaan julkaissut kirjoituksia valtio-oppinsa valaisemiseksi, sen valtio-opin, jonka suomettarelainen puolue sortovuosina omaksui. Opin yhdinkohta on se väite, että meidän lakimme jättää sanomatta, miten virkamiehen on meneteltävä, kun „hallitus ilmeisesti ja johdonmukaisesti polkee lakeja”. Virkamies ei sellaisissa oloissa voi turvautua lakiin, vaan „omaan ymmärrykseensä siitä, mitä sen kansan onni ja menestys vaatii, jota hän on asettanut palvelemaan”.

Samaa ajatusta hra Danielson-Kalmari on uudestaan ja uudestaan esittänyt; niinpä viime valtiopäivien maille mennessä saatiin myöskin kuulla hänen suustaan tuo väite, että sortovuosina elimme sellaisissa oloissa, joissa yksityisen kansalaisen tuli „noudattaa arvosteluaan ja vakaumustaan” eikä siis kansan voimassaolevaa lakia. Sillä onhan toki laki kansalaisiin ja virkamiehiin nähden voimassa, vaikkakin sitä ylhäältäpäin käydään rikkomaan.

Herra Danielson-Kalmarille näkyvä olevan mahdotonta huomata se suuri aukko, mikä hänen todistusketjussaan on. Aukko on siinä, että hän asettaa *yksityisen* virkamiehen, *yksityisen* kansalaisen vakaumuksineen ja arvosteluineen sille sijalle, johon olisi asetettava – *Suomen kansa*. Kun ylhäältäpäin ja voimakeinoin käydään kansan oikeuksien kimppuun, niin ei ole sanottu, että heikomman tulee käydä taistelua täydelliseen sortamiseen ja sukupuuttoon asti. Voi olla tarvis tehdä myönnytyksiä ja taipua välttämättömyyksiin. Mutta kenelläkään muulla ei ole oikeutta tekemään myönnytyksiä ja alistumaan kuin kansalla itsellään, kansan laillisilla edustajilla. Virkamiehelle, yksityiselle kansalaiselle ei mikään mutkittelu valtio-oppi voi pätevästi hankkia oikeutta päättämään sitä, mitä vain kansa itse voi päättää. Sellaisen oikeuden vaatiminen yksityiselle on oikeuden väkivaltaista anastusta, laillisen kansanvallan polkemista.

Tämä on asian ydinkohta. Suomettarelainen puolue kerskailee usein kansanvaltaisilla mielipiteillään ja syyttää toista suomalaista puoluetta siitä, että se suosii esim. kieliasiaa muka individualistista katsantotapaa. Mutta omituista on etteivät suomettarelaisen puoleen johtajat pääse huomaamaan, miten he siinä tärkeimmässä kysymyksessä, jonka edessä nykyaikainen Suomi on seissyt, puolustavat kokonaan yksilövaltaista ja virkavaltaista oppia vastoin laillisen kansanvallan periaatetta.

Hra Danielson-Kalmari on poliittisen toimintansa aikana riittävästi osoittanut, kuinka vakava ja pysyvä se „vakaumus ja arvostelu” hänessä on, josta hän eri aikoina samalla syvällä rintäänellä voi puhua, vaikka vakaumuksen sisällys on ajasta toiseen voinut kovasti vaihdella. Viimeksi on Helsingin Sanomien artikkelisarjassa kieliasiaa osoitettu, kuinka erilainen hra Danielson-Kalmarin „vakaumu” on eri aikoina tässä asiassa ollut. Kun ajattelevalla henkilöllä on tällainen kokemus takanaan siitä, mitä yksityisen „arvostelu ja vakaumus” merkitsee, niin on todellakin anteeksiantamatonta asettua sille vaateliaalle kannalle, että kansan laki, kansan oma pysyvä tahto on mitä tärkeimmässä kysymyksessä ja ajankohdassa syrjäytettävä, jotta yksityisen arvostelu pääsisi määrittelemään sitä, mitä „kansan onni ja menestys vaatii”. Horjuva ja vaihteleva on yksityisenkin käsitys kansan onnesta ja menestyksestä. Eikö liene itse Bobrikowkin aikoinaan ajatellut, niin kuin on väittänytkin, että hän politiikissaan noudatti käsitystään siitä, mitä Suomen kansan onni ja menestys vaati. Se käsitys sattui vain olemaan sellainen, että Suomen kansan menestys ja onni muka vaati sitä sulautumaan suurempaan kansaan. Kenen yksityisen arvostelu on tässä oikea ja noudatettava? Olen esittänyt räikeän esimerkin. Mutta täytyy todellakin räikeästi valaista sitä periaatetta, jota herra Danielson-Kalmari puolustaa. Periaate tietää todella sitä, että yksityisen mielipide – Danielson-Kalmarin tai Novius-Nevanlinnan tai Savander-Sarven tai Kannin-Kannisen ja Nuupalan tai ... - painaa enemmän kuin sen kansan, joka on asettanut lain osoittamaan pysyvää mielipidettään ja vaatimaan yksityisiä, virkamiehiä ja muita, sitä noudattamaan. Kansan laki on

kansan pysyvä tahto, kunnes kansa itse sen laillisessa järjestyksessä muuttaa ja vapauttaa yksityiset jäsenensä vanhaa lakia noudattamasta.

Kansalla voi olla eteviä yksityisiä henkilöitä, joiden „vakaumus ja arvostelu” sisältävät kaunopuheisesti esitettyjä ajatuksia. Mutta mikään kansa, jos se tahtoo elää, ei voi sallia, että yksityisen tahto, olkoonpa kuinkakin „arvostelukykyinen” ja altis huomaamaan uhkaavia vaaroja, asettuu kansan pysyvän tahdon sijalle. Kansa, joka sitä sallii, ei anna arvoa sille kansojen kalliisti ostetulle kokemukselle, että kansan lain syrjäyttäminen on antautumista sekasortoon, kaikkien sotaan kaikkia vastaan.

Meidän kansamme on sekin saanut huomata, mitä vaaroja ja katkeria kokemuksia luopuminen lain kannasta on sille tuonut. Se ei saanut eheästi tehdä sitä kokemusta, mitä yksimielisen kansan laillinen vastustus merkitsee. Mutta sepä seikka, että kansallamme on asiasta kokemusta ja ettei tarvitse valitsijoihin vain selitettävien periaatteiden nojassa vedota, se oikeuttaa siihen ajatukseen, ettei kansamme anna vaalitaistelussa suomettarelaiten kiihkeän toiminnan itseään sokaista. Suomettarelainen puolue on ottanut kunnianasiakseen puolustaa johtajiensa ja virkamiestensä menettelytapaa sortovuosina. Puolue on sen vuoksi asettunut kannalle, joka tekee laillisen kansanvallan vieraaksi Suomen kansalle. Suomettarelainen kiivas agitatsioni saattaa vaikuttaa paljonkin. Siinä tietysti saatetaan tehdä paljon sitä syntiä, jota muudan englantilainen lauseparsi sanoo siksi yhdeksi suureksi synniksi, siinä saatetaan paljon *asioita sekoittaa*. Mutta sittenkin – pysyvästi Suomen kansa ei voi sitä periaatetta hyväksyä, jonka mukaan laillinen kansanvalta on sille vieras asia. 22.2.07 Spectator

Valvoja 1907